

פרשת חיי שרה

על הקשר בין הפרשה להפטרה במלכים א' (א', א'- ל"א): "וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַיָּמִים..", העוסקת בזקנתו של דוד והמלכת היורש תחתיו. בשני המקרים עומדים לפנינו ראשי משפחות – אברהם ודוד, המגיעים לעת זקנה ודואגים להמשך מפעל חייהם. אברהם דואג למצוא לבנו, יורשו הרוחני - יצחק, את האשה המתאימה. דוד דואג להעלות לכס המלכות את בנו הראוי לכך – שלמה. בשני המקרים דעת האב אינה נתונה לגדול בשנים מבין הבנים, לא ישמעאל ולא אדוניה אלא דווקא לצעיר יותר, הראוי מבחינה מוסרית, להמשיך את השושלת.

(רעיון מתוך הספר "חזון המקרא", הרב יששכר יעקובסון)

שבת מברכין – ראש חודש כסלו יהיה ביום חמישי וביום שישי. אין אומרים אב הרחמים. המולד יהיה ביום רביעי שעה 18:07 ו 7 חלקים. (לוח ארץ ישראל הרב טוקצינסקי)

פרשת שבוע: גילי זיוון **לימוד נשים** (נחמה ליבוביץ'): **11:20-12:00** (במועדון)

שבת פרשת חיי-שרה		י מ י ה ח ו ל	
הדלקת נרות	16:19	זמן תפילין /טלית	05:27←05:23
מנחה	14:00	שחרית א'	06:00
שיעור הלכה אקטואלית		שחרית ב' (בביה"כ)	06:45
		שחרית ג' (בביה"ס)	08:20
שחרית א'	06:45	סוף זמן ק"ש	08:55←08:52
שחרית ב'	08:30	מנחה א' (בחד"א)	13:15
מנחה 12:30, 13:30	16:19	מנחה וערבית	16:25
מנחה (בני-עקיבא)	14:30	שקיעה	16:38←16:39
צאת השבת	17:15	ערבית	20:10

שבת
שלום

אהבה מצויה

וְתָמַת שָׁרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסָפֵד לְשָׂרָה וּלְבִפְתָּהּ. (כ"ג ב') - אברהם מתייצב ב'קריית ארבע' כדי לטפל בסידורי האבל והקבורה של אשתו. הוא סופד לה ומבכה אותה כיאה לכללי הטקס ופונה בדברים אל בני חת, בעלי המקום, בבקשה שיאפשרו לו לקבור את אשתו: **וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיֵּדְבֵר אֶל בְּנֵי חַת לֵאמֹר.. תָּנוּ לִי אַחְזַת קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָהּ מֵתִי מִלְּפָנַי.** (ג-ד').

בני-חת ערים למצוקתו של אברהם בשעה ש'מתו מונח לפניו'. הם מזדרזים ונענים לו ברוחב לב וברצון: **שְׁמַעְנוּ אֲדֹנָי נָשִׂיא אֶ-לֵהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמַבְחָר קְבָרֵינוּ קֶבֶר אֶת מֵתְךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת קְבָרוֹ לֹא יִכְלֶה מִמֶּךָ מִקְבֵּר מֵתְךָ.** (ו')

הסיפור אמור היה להסתיים כאן. אברהם קיבל הסכמה מפורשת מבעלי הקרקע לבחור לאשתו חלקת קבר כראות עיניו. אולם, לא. אברהם אינו מסתפק בחלקת קבר לשרה מבין מבחר הקברים השייכים לבעלי המקום, אלא הוא חותר לעסקה גדולה ומורכבת הרבה יותר, במו"מ שתיאורו מתפרש על רובו המוחלט של הפרק: **שְׁמַעְנוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צַחַר וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לֹו אֲשֶׁר בְּקֶצֶה שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחְזַת קֶבֶר.** (ח-ט'). - לא סתם קבר, אלא "אחוזת קבר".

לכאורה מדובר ברצף אירועים הגיוני, אולם משהו במוסיקה הכללית אינו מסתדר: אברהם 'מופיע' לחלוק כבוד אחרון לאשתו, כאילו מדובר בנציג רשמי, ולא באדם הקרוב לה ביותר שאמור להימצא סמוך למיטתה. התנהלותו ה'רשמית' מדי של אברהם וקור הרוח שאותו הוא מפגין במהלך מו"מ מתמשך ומורכב לרכישת אחוזת הקבר, בעוד אשתו המתה מונחת לפניו – מעוררים תהיות רבות.

לשם השוואה, אצטט את ההתרגשות שאחזה ביוסף מיד לאחר מות אביו: **וַיִּכַּל יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בָּנָיו וַיֹּאסֹף רַגְלָיו אֶל-הַמֶּטָּה וַיִּגְעֶה וַיֹּאסֹף אֶל עַמְיָו. וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְדֹּךְ עָלָיו וַיִּשַׁק לוֹ.** (מ"ט ל"ג, כ"א').

נשאלת השאלה: לאן נעלמו הרגשות בסיפורנו? כיצד זה ייתכן שאברהם בשעתו הקשה, נשאר כל כך **מעשי**? מהיכן הוא שואב את השקט הנפשי המאפשר לו אורך רוח ופנייה לקודים העדינים של הסוחרים הממולחים שעומדים מולו, בשעה שאשתו המתה מונחת לפניו?

ובכן, הסיפור המקראי מתמקד במסר שאותו הוא מעוניין להעביר ומעדיף לוותר על התיאורים שאינם נחוצים לו. שלא כמו בסיפור האהבה הדרמטי וסוחט הדמעות שבין יעקב ורחל: **"וַיִּשַׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קְלוֹ וַיִּבְדֹּךְ"** (כ"ט), **"א"**, כח הזוגיות של אברהם ושרה מתעלה בעיקר בזכות **שיתוף פעולה מעשי המוביל לתוצאות.** הם מקימים בצוותא את מכון הגיור הראשון: **"וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשָׂו בְּחָרֹן"** (י"ב ה'), את בית התמחוי הראשון לעוברי דרכים: **וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר, מִהְרֵי שָׁלַשׁ סָאִים קָמַח סִלְתָּ לּוֹשֵׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת. וְאֵל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם..** (י"ח ו-ז'). כאן, **בתיאור שיתוף הפעולה המוצלח שבין השניים**, הכתוב אינו חוסך בפרטים ואף מאריך בתיאור התפריט והמרכיבים העיקריים במנות אותן מגישים צוות המארחים לאורחיהם המלאכים.

אברהם, **איש המעשה**, אינו מטייל בארץ כנען להנאתו, אלא הוא עובד במרץ להעמיק את האחיזה בה. בשעה שאשתו מתה בקריית ארבע, הוא מתייצב מיד ופועל לקבור אותה ב'אחוזת קבר' מכובדת שתשמש גם את הדורות הבאים, ולא בחלקת קבר שנמצאת בין שאר קבריהם של בני חת.

רגע לפני קבורת אשתו, אברהם מזהה את ההזדמנות הנדירה לגרום לה נחת ולהנציח אותה בדיוק בדרך שהיתה בוחרת, לו ניתנה לה האפשרות לכך. הוא בוחר **בדרך המעשית** שבה הלכו שניהם יחד במהלך חייהם המשותפים.

ליעקב פרידמן אתך באבלך על פטירת אמך

מגדה (גיטל) פרידמן ז"ל

קיבוץ סעד

חבורת אימוץ אנשים – ציונים כפרת השבוע מאת נחמה ליבוביץ'

בתקופה האחרונה מתכנסת חבורת נשים מגוונת מאד (בגיל, בשלב בחיים, ברקע, בדעות) ולומדת ביחד מעיוניה של נחמה ליבוביץ על פרשת השבוע. הלימוד מתקיים בהנחייתה של נעמה סט ומיועד **לכולן** – ותיקות וצעירות, נשים עם רקע בעולם הלימוד ובלי רקע. במהלך הלימוד אנו דנות ומלבנות שאלות קיומיות שרלוונטיות לחיינו, שעולות מתוך הפרשה ומתוך דבריה של נחמה ליבוביץ'.

כל שבת אנו לומדות עיון אחד על הפרשה והמפגשים אינם תלויים זה בזה, כך שאם לא ניתן להגיע שבת אחת, אפשר להצטרף בשמחה שוב בשבת הבאה.

הלימוד מתקיים בכל שבת במועדון לחבר בין השעות 11:20-12:00 בדיוק (מתחילות בזמן ומקפידות לא לחרוג ממנו). מוזמנות להצטרף אלינו ללימוד מלכד ומשמעותי באווירה טובה ונעימה.

קמה בשם חבורת האימוץ

4 סימון ופא fe חנוכה

חלף שבוע מאז סיימנו את "הסבב האחרון" ואני מניח שכמו בכל הסבבים הקודמים, גם זה יותר את רישומו באספקטים שונים, ובעיקר ביכולת ההכלה של חברי וילדי תושבי הקיבוץ.

כמי שמשרת בצח"י מזה שנים ארוכות (כ 15 שנה) אני מבקש להעלות על הכתב, תחושות שאני נושא עימי, מסבב לסבב, ויתכן שהפעם אף ביתר שאת. כוונת הדברים היא, בעיקר לעורר שיח ציבורי בנדון, שאני מקווה מאד שיציעד אותנו קדימה, נכון יותר.

תיאום ציפיות – אנו, חברי צח"י, חשים יותר ויותר שייתכן ואין תיאום ציפיות עדכני בינינו לבין הציבור, ואפרט למה מכוונים דברי: כאשר החל הסבב בשבוע שעבר, כבר ביום הראשון, החליטו משפחות עם ילדים, לצאת למקום שקט ובטוח יותר. אנחנו מאד מכבדים את הדרך, בה כל משפחה מקבלת את ההחלטה הנכונה לה, ואין בנו ולו שמץ של ביקורת על כך. אלא שהמצב הזה, מותיר אותנו עם קבוצה מצומצמת הרבה יותר, שנותרת בסעד, ושבעיקר אותה עלינו לשרת במטרה לאפשר חיים סבירים, גם תוך כדי סבב לחימה כזה או אחר. היכולת שלנו להציע לוח פעילות מקובל, שעונה גם על ההיבט הביטחוני, בעייתי מאד, הן בשל מצוקת כוח אדם (אין צורך להזכיר, כי עובדי המערכות השונות ובעיקר בגיל הרך ובגיל החינוך, נעדרים ברובם) והן בשל אי הוודאות בשאלה, האם המאמצים שנעשה על מנת להציע פעילות, לפחות חלקית, ייענו ברצון ובהשתתפות מספקת שתצדיק את המאמצים. ברור גם שיש לנו קושי, להיערך בתוך זמן קצר, ולכן לדוגמא, ביום הראשון של הסבב האחרון, לא אורגנה שום פעילות. מה עוד ששאלת הנחיות המיגון, הייתה בעייתית, וחששנו מאד מ"שוטטות" בקיבוץ, במרחק ממיגון סביר.

ידוע לנו שיש משפחות מבין אלו שנשארו בסעד, שמצפות מאתנו לארגן פעילות זמינה, מגוונת, וכזו שתאפשר גם שקט למשפחה. אלא שבמצב המסובך, מבלי שיתוף צמוד של ההורים, יש לנו קושי גדול מאד, להיערך לפעילויות שדורשות ארגון ובעיקר הובלה של צוות סביר הן בהיקפו, והן ביכולותיו. בקיצור – מסובך גם למשפחות, וגם לנו! ונראה שנכון לקיים על כך דיון ציבורי, על מנת להיטיב את תיאום הציפיות שהזכרתי. אני יודע שבכוונת צח"י להוציא בימים הקרובים שאלון בעניין זה לכל הציבור.

צוות צח"י – נראה שאחרי שנים ארוכות של פעילות הצוות בעצימות משתנה, אנו נתקלים בקושי רב, באיוש הצוות בחברות וחברים זמינים, שייתנו מענה ל"מכלולים" השונים בצוות (רווחה וגיל שלישי, גיל רך, חינוך, אוכלוסייה ועוד). בהמשך לנאמר בקטע הראשון, חלק לא קטן מהמשפחות עם ילדים צעירים, לא נשארים בקיבוץ ולכן הם גם לא זמינים לפעול בצח"י. מצב זה מותיר אותנו עם הרבה יותר חברים וחברות מבוגרים שבאופן טבעי נמצאים במקום בחיים שהוא רחוק מעיסוק בגיל רך, חינוך וכדומה. בעלי תפקידים שנמצאים בצוות, גם הם בעלי משפחות, ובנוסף חלקם כבר שחוקים מעבודה בצוות צח"י. ישנה בעיה נוספת והיא שבעלי תפקידים שאינם מסעד, לא בהכרח נמצאים במהלך הסבבים הללו, וזה כמובן יוצר קושי נוסף. בקיצור – אני (ולא רק אני) מזהה שחיקה בין חברי הצוות ויש לנו קושי גדול, לאייש את הצוות בצורה מלאה וטובה. מצב זה גורם לעבודה בהרכב מצומצם, שיוצרת כמובן שחיקה נוספת.

סיכום: נדמה לי ששני הנושאים דורשים דיון וליבון ציבורי, במב"ם (במערכה שבין המערכות) ואני מקווה שהמזכירות והנהלת הקהילה ירימו את הכפפה.

בתקווה לשקט ארוך ככל שניתן ובשם לא מעט מאנשי צח"י -

מכירת ת"מ למנהיגות בחולון-מתארכת בסעף

לחברי וחברות סעד, בשבת הבאה (פרשת "תולדות" 29-30.11.19) יתארחו בסעד 24 חניכי וחניכות שלוחות חולון של המכינה הקדם צבאית תל"ם. מטרת הביקור היא להכיר קצת את עולמה של הציונות הדתית בכלל והקיבוץ הדתי בפרט וכן לחוות שבת שונה ממה שחניכי המכינה מכירים מביתם ומהמכינה. במהלך השבת ילונו החניכים בבית כולל כחול ויקבלו מספר שיעורים מחברי קיבוץ.

משפחות שמוכנות לארח 2-3 חניכים לארוחת ליל שבת אצלם בבית- מוזמנות לפנות לתמר איל 052-8742625

קצת מידע על המכינה: מכינת תל"ם פועלת במרחב העירוני. הבחירה למקם את המכינה ביפו (השלוחה הוותיקה, כ-50 חניכים) ובחולון (השלוחה הצעירה, כ-24 חניכים) מסמלת את הרצון להיות קרוב לשטח, לאנשים, לקהילה ולצרכים החברתיים הבווערים של החברה הישראלית. במכינת תל"ם (תנועה ליהדות מתקדמת) אנו פועלים להכשיר את דור המנהיגות היהודי- ליברלי הבא של עם ישראל והחברה הישראלית. אנו שואפים לראות את בוגרינו מובילים בשירות משמעותי בצה"ל ומתפתחים, כל אחד בדרכו, לתפקידי פיקוד וקצונה בצה"ל, להנהגת קהילות מתחדשות, לפעילות במרחב הציבורי, למנהיגות חברתית וחינוכית ולהובלת פרויקטים חברתיים של תיקון עולם וצדק חברתי. במכינתנו אנו ניגשים למטרה זו מתוך תפיסה יהודית רפורמית היונקת עמוקות מהמסורת היהודית, התורה וארון הספרים שלנו מחד ומתפיסת עולם דמוקרטית והומניסטית מאידך. אנו מאמינים ששני המקורות הערכיים הללו אינם סותרים אלא מזינים זה את זה. השילוב ביניהם מעודד את הצעירים לחיבור ומחויבות לעם היהודי והחברה בארץ ולחיפוש אחר צדק חברתי ותיקון העולם. כמאמר שמעון הצדיק במסכת אבות, המכינה ביפו עומדת על שלשה דברים: על התורה- לימוד מעמיק של תורת ישראל במובנה הרחב (תנ"ך, ספרות חז"ל, הוגי דעות, פילוסופיה, ציונות, החברה בישראל, סוגיות מוסריות ועוד..). ושאיפה לקיומה בחינוך, על העבודה- עבודה שבלב, חוויה קהילתית הנוגעת בחוויות טקסיות מעולם הרוח היהודי (קבלות שבת, מעמדים, חגים ואורח חיים יהודי) ועל גמילות חסדים- עבודת ההתנדבות המשמעותית שלנו ביפו וחולון.

החיים במרחב העירוני של יפו וחולון מהווים הצצה לחברה בישראל וחברי המכינה חיים בעיר וחשים חלק מתושביה. בתכנית ההתנדבות שלנו, לה אנו מקדישים שעות רבות (ארבע פעמים בשבוע), אנו מתנדבים עם ובסיוע לכלל האוכלוסייה החיה מסביבנו - יהודים וערבים, מהגרי עבודה ופליטים, ילדים וקשישים ועוד.. מתוך התפיסה שכל בני האדם נבראו בצלם א-לוהים. שליחותינו ואחריותנו הן כלפי כל הסובבים אותנו. במהלך השנה אנו נפגשים עם קבוצות שונות בחברה הישראלית: חרדים במאה שערים, עולם הציונות הדתית, מתנחלים ביהודה ושומרון, ערבים אזרחי ישראל ופלסטינים, זרמים שונים ביהדות ועוד.. מפגש מגוון זה מאפשר לחניכים להרחיב את התפיסות שלהם לגבי החברה הישראלית והמערכת החברתית-פוליטית בישראל ולגבי עצמם ולפתח זהות יהודית- ישראלית שורשית, מבוססת ועמוקה.

החיים במכינה מתבססים על עצמאות ברמה גבוהה וחניכי המכינה אחראים על התפקוד היום יומי- ניהול הלוי"ז השוטף, בישול ארוחות, עבודת ועדות, תכנון והובלת סמינרים מכינתיים ופרויקטים משמעותיים בקהילה. העצמאות, ביחד עם הלמידה מההתנסויות והאתגרים הרבים שאנו מציבים בפני החניכים במהלך השנה (כמו סדרות של שטח והישרדות), יעזרו לחניכים לפתח אישיות עצמאית ובטוחה שאינה חוששת מהתמודדויות ואתגרים. תודה רבה!!

מעון (יקנה) איל

ראש המכינה הקדם צבאית למנהיגות תל"ם

"הנה זה צומח אחר כתלנו" (שיר השירים ב')

משולחנה של ו' תכנון – עדכון על פרויקטים קרובים של פיתוח ותשתיות:

ארץ הצבי: לאחר "דגירה ארוכה" של תכנון, מכרז והתמודדות עם אתגרים שונים מול המועצה, תתחיל בשבועות הקרובים עבודת הפיתוח בשטח. בפרוייקט זה מתוכננת הכשרתם של 24 מגרשים לבניה, במרחב שבין מגורי הצעירים, ביה"ס החדש, כביש הכניסה וסככת הטרקטורים. המכרז נערך ע"י המועצה, ולפרוייקט מימון משמעותי של משרד השיכון. עם תחילת העבודות, יחסם הכביש מצומת הנוער אל בית הספר, וכן דרך העפר המובילה מהחממות לביה"ס. תנועת הילדים אל ביה"ס ובחזרה ממנו תתאפשר דרך אולם הספורט, בין הכביש העוקף למשק הילדים. כחלק מהעבודות המתוכננות, יוחלף קטע גדול של קו המים הראשי של הקיבוץ ותשופר תשתית הביוב באזור זה. לקראת תחילת העבודה בשטח נפרסם לציבור את הסדרי התנועה החדשים בצורה מפורטת.

החלפת גגות אסבסט: אחרי הסבב הראשון, בו הוחלפו הגגות בשיכונים י' + י"א, ובעקבות הפקת לקחים מביצוע העבודה, אנחנו מתכוונים להתחיל בקרוב בסבב הבא, בו יוחלפו שאר גגות האסבסט באזור המגורים. גם כאן נערך המכרז ע"י המועצה ולפרוייקט מימון ניכר מהמשרד לאיכות הסביבה. בחודשים האחרונים עסוקה המועצה בעיקר בגיוס משאבים נוספים מהמשרד, כך שעדיין לא ברור לנו מתי תתחיל העבודה בפועל.

מגרשי ספורט: עם הגידול המבורך באוכלוסיית הקיבוץ, אנחנו מבקשים לשפר את תשתיות הספורט בקיבוץ. צוות שטיפל בנושא (הכולל את מנהל הקהילה, עמיחי חביביאן, תמר אייל ואליסף), בחן כמה חלופות למיקום המגרשים, ולבסוף הכין תוכנית אב למתחם ספורט באזור ביה"ס הישן. זו משתלבת עם תוכנית רחבה יותר, במסגרתה תעבור הפעילות של החינוך החברתי מהבתים הכוללים לאזור זה, כך שהמתחם יהיה נגיש וישתלב בפעילות הילדים. בשל מגבלות התקציב, בכוונתנו ליישם את התוכנית בשלבים. תוכנית מסודרת תפורסם לציבור בקרוב על לוח המודעות.

כניסה חדשה: לפני שנים אחדות שינינו את הכניסה לקיבוץ. מלבד האירוע התחבורתי הדרמטי – מהפכה בתעבורה אל הקיבוץ ובתוכו ושיפור איכות החיים של כולנו, מתבקשת כמובן השלמה של פיתוח וטיפוח המראה של כניסה זו. התוכנית נמצאת על שולחנו של מהנדס המועצה, וממתינה ליציאה לדרך, עם השגת המימון המתאים.

בתי אגודה: בפרוייקט משולב זה של משרד השיכון והמשרד לפיתוח הנגב והגליל, משתתפת המדינה בפיתוח ובבניית בתים ביישוב, במטרה לעודד את הצמיחה הקהילתית. לשמחתנו הרבה, השלמנו כבר את השלב הראשון – אוכלסו 6 בתים בשכונת שקד. כעת אנחנו מתכננים לבנות בית דו – משפחתי נוסף, בין מקלט הקרמיקה לבית משי רפל.

נוי בשכונת שקד: עם השלמת הבניה בשקד ג' אנחנו מקדמים עם המועצה האזורית את המכרז להשלמת הפיתוח שם. במקביל, הכנו תוכניות להשלמת הפיתוח סביב השכונה כולה – לאורך הכביש ובסוללה, ואנחנו מנסים לגייס לשם כך את התקציב המתאים לביצוע העבודה.

שוטף: הוועדה ממשיכה לבחון ולאשר תוכניות פרטיות של בניה או שיפוץ. חשוב לציין, שגם שיפוץ פנימי מצריך הצגת תוכניות בפני הוועדה, כדי לוודא שהשכנים והמרחב הציבורי לא ייפגעו מהתוכנית של המשפחה הבונה. **תזכורת:** מנהג יפה קיבלה על עצמה קהילתנו – להוציא את כלי הרכב מתוך אזור המגורים אל המקומות המיועדים לכך, לפני כניסת השבת והחג. המראה משווה למרכז הקיבוץ ייחודיות וחגיגות, המתאימים לימים אלו. אני שב ומזכיר, לבעלי כלי הרכב ולמי שהגיעו אליו אורחים, לוודא כי הרכב יצא מהכבישים הפנימיים.

אִלְכוּיֹת לְכַרְוֹנֹת שׁוֹפְרוֹת

"את חטאי אני מזכיר היום" (בראשית מ"א) – כך פתח שר המשקים של פרעה את דבריו. למדתי ממנו לפתוח בהתנצלות. מה לעשות, כאשר גם בעת תפילות מרוממות נפש – מחשבות "זרות" חולפות בראשך, ואין לך שליטה מתמדת על רצף התסמיכים (=אסוציאציות בלעז) החולפים במוחך. אבל עוד לפני התפילות, טרם כניסתך להיכל התפילה, הבנוי בסגנון "מלכות" (בתכנונו של שמואל מוהליבר – נינו של שמואל מוהליבר מראשוני "חיבת ציון") – אתה פוגש בשלט המפְרֵש על שמו של מי קרוי המקום "בית אהרן".

ד"ר אהרן ברט, אביו של חברנו יהודה בר"ט (כך נהג יהודה לכתוב את שם המשפחה, ההסבר: בן ר' טרפון) מראשוני קבוצת "עלומים", שקיבלה את השם הסמלי סעד, עם עלייתה על הקרקע בנגב, ביום השנה ל"שבת השחורה" (מאסרם של כאלפיים חברי ה"הגנה" ב-1946, על ידי שלטונות המנדט הבריטי). הד"ר ברט היה משפטן, שימש יועץ משפטי למספר קונגרסים ציוניים, ויותר מאוחר כאב בית הדין של הקונגרס. בשנות הארבעים נתמנה למנהל "בנק אנגלו פלשתינה" המוסד הפיננסי המרכזי של הישוב העברי בתקופת המנדט הבריטי. בשנים הראשונות של מדינת ישראל, כאשר מוסדות המדינה החליטו לזנוח את המטבעות והשטרות של תקופת המנדט – פנו אל הבנק (אשר שמו הוחלף ל"בנק לאומי לישראל) בבקשה להדפיס עבור המדינה את שטרות הכסף, ועליהם חתימתו של אהרן ברט. עם העיסוק המתיש של ניהול הבנק הגדול במדינה (אז), לא משך ידו מכתובה. ספרו "דורנו מול שאלות הנצח" שימש בהצלחה כספר עזר למדריכי תנועות הנוער הדתיות. הוא כתב עוד מספר ספרים, בנושאים דומים.

לאחר פטירתו של אהרן ברט, הציע חברנו יעקב דרורי בשם קבוצת סעד, להנהלת הבנק, לשַׁמֵר את זכר המנוח על ידי הקמת בית כנסת על שמו בקיבוץ סעד, בו חבר בנו יהודה. הצעתו נתקבלה, וכך זכינו להיכל ראוי לתפילה. (לפני כן התקיימו התפילות בחדר האכילה). לקשריו של יעקב דרורי עם בית הכנסת היה גם אפיק נוסף: היותו שליח ציבור בתפילות הימים הנוראים. קול הטנור שלו הרטיט לבבות. הוא הלחין את תפילת "השכיבנו" בלחן שובה לב, בעת שבתו על הטרקטור הזחלילי החורש תלם ארוך – מסעד עד תקומה. (איך זה "הסתדר" לו ביחד עם רחשי הטרקטור?). לזכותו יש לזקוף את הקמת ישיבת ה"הסדר" הראשונה, בהיותו חבר ההנהלה הארצית של בני עקיבא. עם הקמתן של ישיבות נוספות בדגם זה, הקים את איגוד ישיבות ההסדר ועמד בראשו עד לפטירתו בטרם עת.

בין שליחי הציבור בימים נוראים, זכורים לנו עוד חברים: אָדוּ (אלמילך) פולק, שבהתנהגות "יקית" זכר בדייקנות כל מנגינה, ללא סטייה. אדו המשיך בעבודתו במוסך, ובשנים האחרונות בטיפול בקלנועיות, עד מעבר לגיל תשעים! בין שליחי הציבור בימים הנוראים, זכור לטובה בן ציון לנדאו, אשר הנעים בקולו הצלול וטרח להוסיף בכל שנה לפחות לחן חדש אחד לאחת התפילות. גם ידידיה כהן היה מן ה"צעירים" שהצטרפו לחבורת שליחי הציבור, בנוסף לשיעורים המרתקים שלימד בגמרא ובנושאים נוספים. כאשר הוקמה ישיבת הקיבוץ הדתי בעין צורים (שהיה בין יוזמיה) עמד בראשה ביחד עם שמעון הקשָׁר מיבנה. אחת מרשימותיו המעניינות של יהודה בר"ט הוקדשה לשליחי הציבור בקיבוצו. יהודה כתב הרבה על ההווי הקיבוצי, בהומור כובש ובעין טובה – ולפעמים בביקורת עוקצנית, בלשון שנונה, אבל מלטפת. גם המערכונים של "להקת סעד" המיתולוגית נכתבו ע"י יהודה וזכו לתשואות ברחבי התנועה הקיבוצית.

גם חברנו נתן קויפמן היה בין שליחי הציבור באותם הימים של ראשית הקיבוץ, אך הציבור העדיף את שיעוריו בגמרא שלימד במשך קרוב ליובל שנים (!), בכל שבת בשעה שמונה ושלושים – בדיוק! על אף האווירה ה"יקית" הקפדנית, הצליח מדי פעם גיינג'י (זאב רויך) להכניס קצת הומור לשיעור. גיינג'י היה מגיע לשיעור באופן קבוע בדיוק לשעת ההתחלה. זכורני שיום אחד, בשבת שהתחלנו ללמוד את מסכת בבא קמא, הגיע הבחור דקות מספר

לפני תחילת השיעור. לשאלה מה קרה? השיב: שמעתי שבבא קמה – אז גם אני קמתי... גינגי כיהן שנים רבות כסדרן עבודה בתקופה שהיה זה תפקיד חברתי ממדרגה ראשונה, ובזכות ההומור הצליח לפתור חלק מן הבעיות.

בין משתתפיו הקבועים של השיעור היה גם עזרא שטינמץ, שבין היתר טרח שנים לא מעטות לארגן התכנסות לשירת מזמורי שבת לפני מוצאי. בשנותיה הראשונות של סעד, כאשר חלש על ממלכת הסנדלריה, הפך המקום בכל בוקר לבית ועד לחברים – הממתינים שם לטרקטור המסיעם למלאכת יומם. לשם הגיעו עיתוני הבוקר של הקיבוץ (הצופה, דבר, הארץ) ובאותן עשר דקות של ההמתנה – נבחנו ונפתרו כל בעיות העולם – כאשר עזרא מנסה לתפור סוליה ואינו מצליח עקב רעש הדיונים.. עזרא התמיד להגיע בבוקר למניין, לא רק בין העשרה הראשונים, אלא אף בין השלושה הראשונים. זכורני, שהיה טורח ערב ערב, לפני שנת הלילה – לעבור ולכבות נורות מיותרות בחדר האוכל, במטבח, ובבתי הילדים.

גם חברה אחת היתה בין משתתפי החוג לגמרא של נתן במשך שנים – הלא היא שפרה ניר. היא התמידה להשתתף גם באופן אקטיבי – לא רק פסיבי. יש לזכור שהמדובר בעשרות שנים לפני התופעה הנפוצה כיום, של נשים למדניות. ואם כבר הגענו למשפחת ניר, איך אפשר להתעלם מתרומתם בעילום שם לריפוד כסאות בית הכנסת. בכל פעם שאני מתיישב לרווחתי על הכיסא המרופד, נזכר אני במשפחת ניר. ומדוע הוריתי היתר לעצמי לפרסם ברבים את הדבר, למרות רצונם? מסתמך אני על סיפור ששמעתי מפי חותני, ר' יצחק הלפרין, על ר' חיים סולובייצ'יק, (ר' חיים מבריסק). דומני שהסיפור מופיע גם בספרו של הרב מימון: "שרי המאה". בעודו ילד, שמע ר' חיים את אביו וחבורת תלמידי חכמים מתדיינים בשאלה אם אפשר להתיר לאדם שנדר לא לראות פני חברו שהסתכסך עימו – להתקרב למיטת חברו אחרי שנפטר, כדי לבקש סליחתו. צעק הקטינא חיים: מותר. מותר! נשאל הילד על סמך מה אתה קובע? השיב: זה כתוב בתורה! שאלוהו הגדולים בנימת זלזול: והיכן זה כתוב בתורה? ענה הילד ללא פקפוק: ה' אומר לבני ישראל: כי אשר ראיתם את מצרים היום, לא תוסיפו לראתם עוד עד עולם. (שמות יד) ואחרי כן אנו קוראים: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵעַל שַׁפְתֵי הַיָּם.. ברוך תרם גם פרוכת יפה (אולי גם יותר מאחת, איני יודע) עם הכתובת "ושמחת בחגך", ותחתיה אגודת שיבולים (רמז לשנים הרבות שעסק בפלחה?). ברוך היה צייר אומן, אחד מקבוצת חברים שעיתרו את "עלים", בתקופה שטרם שוכפל. האחרים היו: שלמה פריימן המכונה פיפקה, יחזקאל זוהר שכינויו זומברה ויבל"א שי אבירם. ואם שכחתי מישוהו, אני מקווה שיסולח לי.

הזכרתי לעיל את שלושת הראשונים למניין הבוקר. רוצה אני להזכיר עוד שניים. אגב – אל תסמכו על המספר שלושה חברים ועל שמותיהם – לאחר שנים רבות, אין לסמוך על זכורני, לכן, אם טעיתי במספר או בשמות – אנא אל תדונוני... המשותף לשניים שאני מתכוון אליהם, היא העובדה שהגעתם לתפילת הבוקר לא היתה העיסוק הראשון של אותו היום. מיכאל המל נהג להתחיל את יומו בשלוש לפנות בוקר, על מנת להכין את כל הטרקטורים, כך שמי שבא בשבע לקחת כלי לעבודה, ימצאנו מוכן, בדוק ומגורז. עשרות שנים דאג המל בקפדנות למלא קרסם של הכלים בדלק ובשמן ובגריז, כדי לאפשר תחילת עבודה בשדה ללא איחור.

גם לחיים אפשטיין לא היתה תפילת הבוקר ראשית עיסוקו. הוא קיים את הסיסמה "תורה ועבודה" כפשוטה: השכים בכל בוקר ל"דף היומי", ובשעה חמש וחמישים אף לבית הכנסת. חיים היה אומן בתחומים רבים. שנים עבד במוסד, שנים היה גזבר – וגם במקצוע זה הצליח, ללא השכלה מוקדמת בתחום. איני יכול לשכוח את השנים הרבות שבהן קיבל על עצמו לטפל בענייניו של משה אבן חיים (שפונה שטקר) – לאחר שנפל מעמוד החשמל וסבל מנכות. בשנים הראשונות לאחר פציעתו של שטקר, נדרש הנכה להגיע למשרדי הביטוח הלאומי בבאר שבע, פעם בשנה, כדי שהפקיד יוכל להיווכח שאינו יכול ללכת. אך דא עקא, שהמשרד היה בקומה ג', בבניין ללא מעלית. הוד מעלתו הפקיד, לא הטריח עצמו לירד במדרגות כדי לבחון אם הנידון אכן נכה או מתחזה, חלילה. וחיים נהג

להעמיס על גבו את שטקר, לשאתו לקומה ג' ולהושיבו. שם היה הפקיד יר"ה (=ירום הודו) פוקד על הנכה באדיבות: קום, בבקשה! איני יכול, התשובה הקבועה – ובזאת נסתיימה הבדיקה והקיצבה אושרה.

מתי נזכר אני ביהודה שלמון? במיוחד בעת שירת "אנעים זמירות" בסוף תפילת שחרית של שבת. אגב, היודעים אתם מדוע נוהגים אנו, מתפללי נוסח אשכנז, להקדים את השירה כמנהג ספרד? טוב ששאלתם. הרב בר שאול זצ"ל אהב לבקר בסעד. הוא שם לב לעובדה, שבעת שאנו שרים "אנעים זמירות" בסוף התפילה, מתחילים הזריזים במצוות לקפל את טליתותיהם – בעוד ארון הקודש פתוח. הציע לנו הרב לנהוג בעניין זה כמנהג ספרד – להקדים את שיר של יום ואת אנעים זמירות ולאמרם לאחר שחרית. נחזור ליהודה שלמון ולקשרו עם "אנעים זמירות". על אף שכשרונותיו לא היו במיוחד בתחום המוזיקה, כאב לו וחרה לו שברבים מקטעי התפילה המושרים, הלחן מחייב אותנו לבטא מלעיל, מילים שהן מלרע. אגב, רוב לחניו של ר' שלמה קרליבך נגועים בתחום זה. כאשר הילד התורן מגיע אל המילים "הוֹמָה ליבִי", אני במתח: האם יבטא נכון את המילה הוֹמָה – לא מלעיל (בטעות!) אלא מלרע (כנדרש) – ואז רוֹנָה יהודה שלמון נחת במרומים... טעות אחרת, שאינה קשורה להטעמה. היא במילים: "חבש כובע ישועה בראשו". במקום לחבר את המילים כובע-ישועה – כנדרש, הלחן המקובל גורם לבטא: חבש כובע – ישועה בראשו. אולי הטעמה שגויה זו גורמת לעבריינים המגיעים לבית המשפט, לחבוש כובע כדי לזכות בישועה... יהודה נהג במשך שנים רבות לזכות במצוות כריית קבר לנפטרים. בשנים הראשונות בטוריה ובזעת אפו ובשנים האחרונות במחפר המחובר לטרקטור. כמו כן, היה אומן שח-מט. תכופות היה ישוב מול יהודה בר"ט, כשלוח השח ביניהם.

בכותרת הרשימה נזכרים גם השופרות. מכיין שהזכרתי בדבריי עד כה רק את החברים שאינם עוד עימנו. אזכיר עתה רק בקיצור, להבדיל בין החיים לבין המתים, עוד שני חברים. מוישליה בן צבי, הי"ו, בצעירותו היה בוקע שערי שמים בתקיעת השופר. הוא נחלץ לעבודה חינוכית במושב הסביבה ובעיירה (אז) עזתה - כיום נתיבות. בשנים הראשונות עסק בכך בנוסף לעבודתו, ויותר מאוחר בעבודה מלאה. הוא זכה להוקרת התושבים על מאמציו בהקמת קופות צדקה לעזרה הדדית, בהשקעה בחינוך הנוער ובטיפול במשפחות קשות יום. היה מעין עובד סוציאלי, ללא התואר. רבים באזור זוכרים לו חסד נעוריו.

ואם בתחילה עסקתי בנושא בית הכנסת – איך אפשר להתעלם מחלקו של הנזי – ששמו המלא יוסף ברנהרד – בעיצוב בית תפילתנו. בעת הרחבת המבנה, לא הסכים האמן שביצע את הפסיפס הדרן בבריאת העולם, להמשיך ולהשלים בפסיפס את החלק החדש. נרתם הנזי למשימה והשלים את המלאכה – כשהנושא השתנה: בעוד החלק הראשון עוסק כאמור בבריאה, בחר הנזי שההשלמה תדון בגאולתו. כמו כן יצר יוסף את החיץ המפריד בין עזרת הגברים לכשים, הבנוי ממילים, אותיות ושברי אותיות. גם חדר האוכל זכה בעבודותיו – בפנים ובחוץ ואין כאן מקום להאריך, כי הבטחתי לקצר.

ויהי רצון שתפילותינו יתקבלו לפני אדון כל.

חנן אולן

מהעולם קמפיין

תכנית העבודה לשנת 2020

כפי שדיווחתי בדיווח האחרון, בחודשים האחרונים אנחנו עמלים על בניית תוכנית העבודה לשנת 2020. במסגרת בניית תוכנית זו, אנו מנסים להפוך כל אבן ולבחון את עצמנו, האם הנחות העבודה שהנחנו בשנים האחרונות נכונות, או שמא יש לשנותם. כך אנו בודקים גם את שיטות הרישום והבקרה. מטבע הדברים בחלקם של הפעילויות והתהליכים אנו מוצאים פערים שבמבט בוחן נראה שנכון לתקנם וכך אנו עושים. אני סבור שהתוכנית שנציג בשבועות הקרובים לדיסקטוריון תאגיד האחזקות ומיד עם אישורה כמובן גם לציבור, תהיה תוכנית ריאלית. כלומר שהתחזית שנציג לכל אחת מהפעילויות תהיה ריאלית ליישום.

מצב המשק כפי שכבר דווח באופן כללי, מאתגר מאוד. מספר משקולות עדיין מונחים על כתפינו ואנו עושים כל שביכולתנו על מנת לשפר, להשתפר ולהביא את המשק למצב טוב יותר ויציב יותר. הפעולות נעשות במישורים רבים שיריעה זו איננה המקום לפרטם. התחייבתי כבר כמה פעמים להציג את המצב באופן מפורט לציבור ואכן **כך נעשה**. הכוונה היא לקיים ערב הסברה שיוחד לתיאור והסבר המצב, לא נתרכז בעבר ובסיבות, אלא בהווה ובתוצאות. נציג כמיטב יכולותינו גם את התחזית הרב שנתית בכדי שנבין כולנו את האופק אליו אנו הולכים. ברור לי שחוסר הידע וההכרה של המצב גורר אולי מחשבות כאלו ואחרות בקרב הציבור. חוסר השיתוף ברמת המספרים לעומקם, לא נובע כמובן מחסיון או ערפל, אלא מהרצון להגיע לציבור עם מידע שלם ואמין, וכך נעשה.

גזר

עונת הגזר החלה. הגזר שממויין כרגע בבית האריזה הינו גזר שגד"ש סעד מגדל עבור בית האריזה ונמכר בשוק המקומי בלבד בזמן זה. חוזי הגידול השנה השתנו כאשר העיקרון המנחה הוא שכל ענף או חזו בתחומי האחריות שלו ועליו נמדד, כלומר באחריות הגד"ש לגדל את הגזר בכמות הנכונה באיכות הנכונה ולכוון לאסיף בזמן הנכון, ובאחריות בית האריזה לקבל את הגזר לעבד אותו בתהליכים הנכונים ולספק מוצר מוגמר באיכות הנדרשת על פי תוכנית השיווק. מצב זה דוחף כל צד למיקוד בתחום המומחיות וממילא למצויינות.

שיתוף הפעולה הכרחי בתהליך כזה, כמו בכל פעילות. תמיד יהיו מתחים בין מחלקות ייצור ובין חוליות בשרשרת אבל להבנתי הקונפליקטים הללו מחדדים את המערכות ומשפרים אותן ולא להיפך. גם בנושא הגזר המיוחד אנחנו מנסים לעלות מדרגה, הקשר עם חברת שטראוס איתה אנו בשיתוף פעולה מתהדק לטובה, ואנחנו בהחלט מצפים להגדלת הפעילות בעונה הקרובה.

חברת השיווק – "תוצרת הנגב המורחבת" (סעד, דורות, אור הנר, ויח"מ), תתחיל את פעילותה באופן רשמי בינואר הקרוב. החברה גייסה מנכ"ל והפעילות כבר החלה. מדובר במהלך משמעותי מאוד בשוק בו כ-45% מסך פעילות הגזר בארץ תהיה בידי החברה וכ-35% מסך פעילות תפוח האדמה. אני מאמין ששיתוף הפעולה שמתרחב ימנף את כוחנו ויביא להשאת התמורות בשוק.

סולארי קרקעי

בחלקה ליד המט"ש (חוחובה לשעבר) מוקם במרץ שדה סולארי על כ-100 דונם. מדובר בשיתוף פעולה עם אנרג'יקס שמקימה את השדה הזה בשדותינו. מדובר בחוזה ל-24 שנים עם תשואה מובטחת, והוא כחלק מניצול הזכויות המוקנות לקיבוצים להקמת שדות סולארים על האדמות החקלאיות. בימים אלו אנו בתהליך של בחינת הקמת שדה סולארי נוסף על מנת לממש את מלוא הזכות שנתונה לנו עם יעד להגעה לשדה סולארי על 250 דונם בסה"כ.

כחמל הפריין